

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет іноземних мов

**АНАЛІЗ ПІДРУЧНИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:
теорія і практика**

Навчально-методичний посібник

Укладачі: О. С. Комар, Т. В. Капелюшна, А. І. Колісніченко

Умань
2022

УДК 37.091.64:811.111(075.8)

А 64

Рецензенти:

Щерба Н. С., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри міжкультурної комунікації та іншомовної освіти, ННІ іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Заболотна О. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Каминін І. М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Андрійчук Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Державного університету «Житомирська політехніка».

*Рекомендовано до друку вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 20 вересня 2022 року)*

Аналіз підручників з англійської мови : теорія і практика : навч.- А64 метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т інозем. мов ; уклад.: О. С. Комар, Т. В. Капелюшна, А. І. Колісніченко. – Умань : Візаві, 2022. – 233 с.

У навчальному посібнику здійснено виклад основних теоретичних положень курсу "Аналіз підручників з англійської мови" призначений для здобувачів вищої освіти 3 курсу спеціальності "Мова і література (англійська)" денної та заочної форм навчання. Посібник складається з трьох розділів, які поетапно розкривають особливості аналізу роботи зі створення та вибору підручників з англійської мови для ефективного навчання. Кожний з розділів містить пункти, які логічно між собою пов'язані та розкривають як теоретичні так і практичні аспекти вибору та використання підручників у закладах середньої освіти.

УДК 37.091.64:811.111(075.8)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ I. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	5
1.1. Концепція мовної освіти в Україні	5
1.2. Концепція розвитку англійської мови у сфері вищої освіти: проєкт	16
1.3. Державний стандарт базової середньої освіти	21
1.4. Державний стандарт початкової освіти	82
1.5. Освітні програми	94
1.6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання	122
1.7. Використання професійного стандарту вчителя у закладах освіти	150
РОЗДІЛ II. ПІДРУЧНИК ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	167
2.1. Тенденції оновлення змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти	167
2.2. Характеристика підручника як засобу навчання іноземних мов	170
2.3. Проблеми підручникотворення в Україні	173
2.4. Вимоги до змісту шкільних підручників з англійської мови	177
2.5. Підручники з англійської мови для закладів загальної середньої освіти, рекомендовані МОН України	179
РОЗДІЛ III. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	191
3.1 Структурування навчального матеріалу в шкільному підручнику з іноземної мови	191
3.2. Принципи добору мовного, мовленнєвого, ілюстративного, інформаційного матеріалу	205
3.3. Дидактичні та методичні вимоги до вправ шкільного підручника з іноземної мови	210
3.4. Найсуттєвіші недоліки в конструюванні змісту шкільного підручника з іноземних мов	211
3.5. Критерії аналізу та оцінювання підручників з іноземних мов	214
3.6. Схема аналізу підручника з англійської мови	219
3.7. Як обрати навчальний курс (поради від видавництва навчальної літератури «Лінгвіст»)	228
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	229

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

Аналіз підручників з англійської мови : навчально-методичний посібник для студ. 3 курсу спец. „Мова і література (англійська)” ф-тів іноз. мов вищих закл. освіти / укл. Т. В. Капелюшна, П. М. Грабовий, Т. О. Піонтковська. 3-тє видання, виправлене, доповнене. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 120 с.

Державні стандарти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>

Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва). К.: Ленвіт, 2003. 273 с.

Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти: проєкт. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi?fbclid=IwAR2ICPzauy6r5JKmZYAPMKglPn9TXxjqaekymfOGHYm mJuXkNoH1SLgQnGo>

Концепція мовної освіти в Україні. URL: <https://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/item/57-kontseptsii-movnoi-osvity-v-ukraini?tmpl=component&print=1>

Методичні рекомендації для працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників, керівників і педагогічних працівників закладів освіти щодо використання в роботі професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/metodichni-rekomendaczi%D1%97-profstandart-uchitelya-sajt-uiro.pdf>

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.). URL: https://osvita.ua/doc/files/news/831/83118/Inoz_mov_5-9-kl_Zymomrya_ta_in_14_07.pdf

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.). URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83119/>

Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>

МОН створило концепцію розвитку англійської мови в університетах. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>

Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов (5-9 класи, англійська, німецька, французька, іспанська). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>

Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов (10-11 класи, англійська, німецька, французька, іспанська). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>

Освітні програми. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

Перелік навчальної літератури для 5 класу закладів загальної середньої освіти. URL: https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2021/09/Informatsiya_pro_gryfovani_posi_bnyky_na_01_09_2021.pdf

Перелік навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих МОН України. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83513/

Перелік навчальної літератури, програм, рекомендованих МОН України для використання у закладах загальної середньої освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/p,ereliki/>

Про затвердження Порядку надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1119-20#n167>

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#n10>

Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика : монографія. Київ: Генеза, 2012. 224 с.

Редько В. Г. Інтеркультурний підхід до навчання іноземних мов – нова парадигма в шкільній іншомовній освіті. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 1. С. 7-12.

Редько В. Г. Лінгводидактичні засади конструювання змісту компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі. *Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України*. Київ, 2017. № 2. С. 28–38.

Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи: монографія. Київ: Генеза, 2006. 135 с.

Редько В. Г. Створення сучасного шкільного підручника іноземної мови: виклики і перспективи. *Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кам'янець-Подільський, 2020). Кам'янець-Подільський, 2020. С. 147–150.

Редько В. Г. Структурування навчального матеріалу в шкільному підручнику з іноземної мови: форми, способи, результати. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Київ, 2015. 2 (42). С. 137–148.

Типова освітня програма для 1-2 класів НУШ (авт. Савченко О.Я.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

Типова освітня програма для 1-2 класів НУШ (авт. Шиян Р.Б.) URL: https://osvita.ua/doc/files/news/659/65920/program_2.pdf

Типова освітня програма для 3-4 класів НУШ (авт. Савченко О.Я.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>

Типова освітня програма для 3-4 класів НУШ (авт. Шиян Р.Б.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>

Eales F., Oakes S. Speak out. Elementary Student's Book. Harlow: Pearson Education Limited, 2015. 176 p.

Espinosa Cevallos, L. F., & Soto, S. T. An Analysis of EFL Textbooks in Public Secondary Schools of Ecuador. 2021. С. 5-6. URL: https://www.researchgate.net/publication/355887537_An_Analysis_of_EFL_Textbooks_in_Public_Secondary_Schools_of_Ecuador

Open Textbook quality criteria. URL: https://www.affordablelearninggeorgia.org/find_textbooks/selecting_textbooks

TALIS 2013 Results. An International Perspective on Teaching and Learning. URL: <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standards-for-teachers.pdf>